هەستی تەنهایی قووڵ و خۆبەکەم زانین.. ابراهیم موحەمەد(ئەبڕاهام لێڤای)

هەستی تەنهایی قووڵ و خۆبەکەم زانین لە نێو بەشێکی دیاری پانتای کۆمەڵگای کوردی لە باشووری کوردستان: شیکردنەوەیەکی سادەی دەروونشیکاری و زانستی لە چەند دێرێکدا.

ابراهیم موحەمەد(ئەبڕاهام لێڤای)

مرۆڤ لە دەرەوەی کۆمەڵگا بوونی نییە، کۆمەڵگا هێنانەوەی مرۆڤ بۆ نێو خۆی، بۆ دەرەوەیەك کە گوزارشت ناکرێ، بۆ دۆخێك کە درکی پێدەکرێ، بەبێ زمان یادەوەری ناجوڵێ، زمان یادەوەری دەهەژێنێ، کورد دەبێ ل□ نێو خۆیدا هەست بەخۆی بکاتن نەوەك ل□ نێو “ئەو”یتری ستەم لێکراو یاخود دڕندەدا.

مێژووی کۆمەڵکوژی و چەوساندنەوە ل□ نێو مێژووی کوردا پرسێکێ دڕێژخایەنە، کورد وەک نەتەوەیەك ڕووبەڕووی چەندین کۆمەڵکوژی و چەوساندنەوە بوونەتەوە. ئەم تڕاوما بەردەوامانە دەتوانن ببنە هۆی دروستبوونی” تراومای نەتەوەی و نەوەیی”(کە بەهۆی جینەتیکەوە نەوە لەدوای نەوە لە ئاستی جیا جیادا بگوازرێتەوە بۆ نەوەکان بەڕێژەی جیا جیا، ئەمە یەکێك لە ئەگەرە زانستیە پێشبیبیکراوەکان کە سەلمێنراوە ل□ نێو دەروونیدا بۆ پرسی تڕاوما PTSD)”. ئەم دۆخە دەتوانێت هەستی بێهیوایی و دابڕان لە جیهانی ناوەوەی بەشێك لە کوردەکانی باشوور دروستبکاتن، بۆیە پرسی ئەوەی تری گەورە دێتەبوون وەك پرسێکی ئەخڵاقی و ئاینی کە پێیان وایە “من خۆم بکەم بە قوربانی بۆ تۆی ستەم لێکراو لە دیدی بەشێکیان بە گەورەترین پاڵەوان و قارەمان دەبینرێ”. لەکاتێکدا من هەمیشە سەربازی□کی بریندارم لەدۆخی وەستاوی خۆمدا. جوگرافیای باشووری کوردستان دۆخێکی بەرگری دەروونی بۆ تاکەکان دروست دەکات بەهۆی بوونی ئەو هاوسێیانەی کە کورد وەك نەتەوەیەکی تر بە شیاوی ژیانێکی شایست□ نازانن، کوردەکان دەبێ “ئەو”یتر فەڕامۆش بخەن و ل□ نێو خۆیاندا برینەکانی خۆیان بپێچن.

لەهەمان کاتدا پرسی نەبوونی دەوڵەتێکی سەربەخۆی کوردی دەتوانێت کاریگەری قووڵی لەسەر دەروونی تاک و کۆمەڵگا هەبێت لە ئاستی

نێودەوڵەتیدا. بەهۆی ڕووداوە مێژووییەکانەوە، زۆرێک لە کوردەکان پەرتەوازەی وڵاتانی جیاوازبوون. ئەم دۆخە دەتوانێت هەستی “ونبوون” و “نامۆبوون” لە کەلتووری نوێدا دروست بکات، کە بەپێی دەروونشیکاری دەتوانێت ببێتە هۆی قەیرانی ناسنامە. بەهۆی دۆخی سیاسی و ئەمنی ناجێگیرەوە، زۆرێک لە کوردەکان هەست بە هەڕەشەی بەردەوام دەکەن. ئەم دۆخە دەتوانێت ببێتە هۆی دروستبوونی “زەینی پارانۆید-ی” کە تیایدا تاك هەست بە نائارامی و بێ متمانەیی بەردەوام دەکات. کێشە نێوخۆییەکانی کورد دەتوانن کاریگەری نەرێنی لەسەر یەکگرتوویی و هەستی هاوبەشی نەتەوەیی دروست بکەن. ئەمە دەتوانێت ببێتە هۆی دروستبوونی “دژیەکی ناوەکی” کە تیایدا تاک هەست بە دابڕان لە کۆمەڵگاکەی خۆی دەکات. (لەنێو نیشتیماندا هەست دەکەیت بە نیشتیمانیت، لەنێو کۆمەڵگاشدا هەست دەکەیت بە کۆمەڵگایت، ئەم دۆخە پرسی Isolation دەگرێتەوە).

مێژووی درێژی چەوساندنەوە دەتوانێت ببێتە هۆی دروستبوونی “سندڕۆمی قوربانی”. لەم دۆخەدا، تاک هەست دەکات کە بەردەوام قوربانییە و ناتوانێت کۆنترۆڵی ژیانی خۆی بکات، بۆیە پەنا دەباتە بەر ئەویتر بۆ لاواندنەوەی خۆی لەنێو ئەویتردا وەك میکانیزمێکی بەرگری دەروونی لە ئاستێکدا، کە ئەمەش دەتوانێت ببێتە هۆی هەستی بێ هیوایی و تەنهایی.
لە کۆتاییدا، گەرەکمە بیڵێم کە زۆرێک لە کوردەکان لە هەوڵی دۆزینەوەی ناسنامەی ڕاستەقینەی خۆیاندان لە نێوان کەلتووری نەتەوەیی و مۆدێرنیتەدا. ئەم ململانێیە ناوەکییە دەتوانێت ببێتە هۆی هەستی سەرلێشێواوی و تەنهایی. هەرچەندە ئەم فاکتەرانە دەتوانن ڕۆڵێکی گرنگ بگێڕن لە دروستبوونی هەستی تەنهایی قووڵ لە نێو کوردەکاندا، بەڵام پێویستە ئاماژە بەوە بکەین کە هەر تاکێك ئەزموونی تایبەت بە خۆی هەیە لەژیانیدا. هەروەها، زۆرێک لە کوردەکان توانیویانە بەسەر ئەم کێشانەدا زاڵ ببن و ژیانێکی پڕ لە مانا و پەیوەندی بەهێز بۆ خۆیان دروست بکەنەوە سەر لەنوێ بەشێکیان لەناوەوەی کوردستان، بەشێکی تریشتیان لە دەرەوەی کوردستان.